

Інтернаціоналізація vs економічний локалізм регіонів

2. James W. Scott. Bordering, Border Politics and Cross-Border Cooperation in Europe / James W. Scott, 2015. – (University of Eastern Finland). – С. 27–36.
3. Jussi Laine. Border Paradox: Striking a Balance between Access and Control in Asymmetrical Border Settings / Jussi Laine. // Eurasia Border Review. – С. 51–79.
4. OECD Regions at a Glance 2013 // OECD.
5. Region as a Basic Territorial Unit of Regional Development / Radulović Dejan, Pindžo Renata, Radulović Sofija, Vuković Darko. // Economic Analysis. – 2015. – №3. – С. 69–80.
6. Regions // Mendel University in Brno. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=62192.
7. 1 into 2. – 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pudding.cool/2019/04/eu-regions/>
8. Difference Between Formal and Functional Regions // Difference/Between. – 2016. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.differencebetween.com/difference-between-formal-and-vs-functional-regions/>
9. Interreg [Електронний ресурс] // Interreg – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://interreg.eu/list-of-programmes/>

Науковий керівник: **Кончин В.І.**, к.е.н., доцент
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Карпінський Б. А., д.е.н., професор
Карпінська О. Б., к.ю.н., докторант
Гасюк Р.В., аспірант
Львівський національний університет
імені Івана Франка

УПРАВЛІНСЬКА ДОКТРИНА ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПЛАТФОРМ У СИСТЕМІ ТРАНСКОРДОННОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЗА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН

Анотація. Виділено управлінську доктрину формування регіонально-інвестиційних платформ у межах транскордонної інтеграції України з іншими державами за децентралізаційних змін. Побудовано комплексну структурно-економічну модель функціонування регіонально-інвестиційної платформи, яка окреслює переваги її функціонально-економічної структури у межах міждержавної (транскордонної) інтеграції в контексті проведення децентралізаційних змін. Окрім того, пропонується модель дозволяє виділити оптимальні параметри формування регіонально-інвестиційної платформи в рамках управлінської доктрини для економіки України. Запропоновано та обґрунтовано управлінську доктрину

Інтернаціоналізація vs економічний локалізм регіонів

реалізації двох регіонально-інвестиційних платформ у найбільш сприятливих для них регіонах держави: перша (з центром у Львові) створить доступ до найбільшого світового ринку товарів і послуг – ЄС; друга (з центром у Одесі) забезпечить скорочення трансакційних витрат та активізує інвестиційні процеси через морські торговельні шляхи. Наведено базові макроекономічні параметри ефективності функціонування регіонально-інвестиційних платформ у системі транскордонної інтеграції.

Ключові слова: регіонально-інвестиційна платформа, транскордонна інтеграція, децентралізація, інвестиційне зростання, управлінська доктрина, формування

Проблема дослідження та її актуальність. Сучасні структурно-трансформаційні процеси в економіці України, а також нагальна потреба в динамічному реформуванні економічної системи потребують пошуку та реалізації нових методів і підходів до технологій управління фінансово-економічним (зокрема, інвестиційним) простором з врахуванням особливостей прояву зовнішніх впливів (зокрема, транскордонної інтеграції між державами). Важливу роль при цьому повинна приділятися заходам щодо нарощування фінансової (інвестиційної) спроможності як регіональних адміністративно-територіальних одиниць, так і окремих господарюючих суб'єктів через використання незадіяних резервів чи оптимізацію їхнього задіявання в економічній системі за умов проведення децентралізації (фінансової, політичної, адміністративної).

Зазначимо, що децентралізація може ставати одним з найефективніших інструментів впливу на активізацію економічних процесів (зокрема інвестиційних). Так, на беззаперечну ефективність та необхідність децентралізаційних змін в економічному (зокрема, інвестиційному) зростанні вказують численні наукові дослідження зарубіжних й вітчизняних науковців : George W. H., Mehmet S. T., Власюк О. С., Тарангул Л. Л., Коляда Т. А., Фурдичко Л. Є., Геєць В. М. та інші [1].

Метою дослідження є обґрунтування магістральної ролі децентралізації (фінансової, політичної, адміністративної) та децентралізаційних процесів у активізації становлення регіонально-інвестиційних платформ, як зародків інвестиційного й економічного зростання в умовах транскордонної інтеграції.

Методи дослідження. Децентралізація це складний та витратний (з різних видів ресурсів) процес для економічної системи держави. Проте подальший ефект від цілеспрямованих децентралізаційних змін у рази перевищує витрати на саму децентралізацію, оскільки вона здатна вирішувати проблемні питання функціонування економічної системи та згладжувати негативні аспекти [1] (вони можуть додатково підсилюватись за рахунок прояву явища негативної синергичності [2]) від прийняття суперечливих управлінських рішень державними інституціями. Зазначимо, що увага до зазначеного вище дозволяє в рази скорочувати обсяги

Інтернаціоналізація vs економічний локалізм регіонів

неефективного використання бюджетних коштів, активно задіюючи методи програмно-цільового управління.

Вихідні дані. На основі аналізу в регіональному розрізі зазначено, що в Україні відбулось нарощування інвестиційних ресурсів місцевих бюджетів. Так, поряд із збільшенням обсягу капітальних видатків місцевих бюджетів, вагомим чинником забезпечення розвитку є кошти Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР), які спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку (у тому числі проєктів співробітництва та добровільного об'єднання територіальних громад), що мають на меті розвиток регіонів, активне формування їхньої інфраструктури. Окрім того, нова управлінська система вирівнювання дає змогу залишити більшу частину коштів на місцях, а органи місцевого самоврядування стають менш залежними при прийнятті управлінських рішень. Проте необхідно також враховувати, що за проведення бюджетної децентралізації ризик недоотримання цих коштів місцевими бюджетами (явище негативної синергічності) зумовлюватиме розбалансування бюджетів та знизить ефективність надання інфраструктурно-суспільних послуг, які фінансуються з місцевих бюджетів, впливаючи тим й на лаг віддачі від пропонованих регіонально-інвестиційних платформ у системі транскордонної інтеграції за децентралізаційних змін.

Результати дослідження. За своїм змістом поняття інвестиційної платформи в економічній літературі є досить розмитим та перебуває на стадії свого становлення. Інвестиційна платформа – як новаційне поняття в економіці почало використовуватись економістами зовсім недавно. В основному науковцями раніше використовувалось таке поняття як «технологічна платформа» – під якою розуміється створення певного економічного середовища, яке повинно активізувати технологічні та економічні процеси в межах регіону (чи країни) завдяки інтеграції між наукою, бізнесом, державою, домогосподарствами та виробничими структурами. Виходячи з цього, *регіонально-інвестиційна платформа* – це сучасний синергетично-емерджентний і перспективний інструмент нарощування та реалізації інвестиційного потенціалу регіону, що здатний, об'єднавши в єдине ціле науку, бізнес, державу і населення з регіональним виробничим процесом, активізувати його соціально-економічний розвиток, виступаючи в ролі каталізатора. Регіонально-інвестиційні платформи (вони є значно ширшим поняттям ніж спеціальні (вільні) економічні зони (СВЕЗ), оскільки СВЕЗ самі стають їхнім окремим структурним елементом) можуть утворюватися суб'єктами інвестиційного ринку в будь-якій комбінації. Практично, зі сторони бізнесу складовими даних платформ можуть виступати як страхові компанії, так і банки, фінансово-інвестиційні фонди чи інші інституційні інвестори. Водночас, зі сторони держави ними можуть бути як окремі державні підприємства, так і сектори національної економіки. Означене може стосуватись і науки, за умови, що регіонально-інвестиційна платформа (РІП)

Інтернаціоналізація vs економічний локалізм регіонів

об'єднує окремі наукові чи науково-дослідні інституції різних форм власності. На думку авторів, приватні домогосподарства, як багаточисельні інвестори національної економіки, повинні бути включені в такий фінансово-інвестиційний простір та управлінську доктрину. Реалізація даних платформ об'єктивно вимагає розробки і впровадження законодавчо-нормативної бази з їхнього формування і функціонування в межах управлінської доктрини, що розглядається. За своєю стратегічною основою РІП є перспективним фінансово-економічним інструментом впливу через управлінську доктрину на національну економіку і транскордонну інтеграцію через властиву ним прогресивно-функціональну внутрішню структуру.

Управлінська доктрина щодо формування РІП, своєю чергою, стає субмеханізмом (складовим елементом) фінансово-податкового механізму інвестиційного зростання (ФПМІЗ) [1, с. 66-67]. Роль ФПМІЗ в активізації децентралізаційних процесів та досягненні стійкого рівня децентралізації є досить важливим нині, оскільки ФПМІЗ слугуватиме прогресивним елементом впливу на нарощування можливостей фінансової системи України та уникнення прояву явища негативної синергичності [2].

На думку авторів, в Україні у найближчому періоді, виходячи з аналізу сучасних фінансово-економічних реалій, доцільно перейти до формування двох регіонально-інвестиційних платформ на рівні регіонів вторинного територіального поділу з відповідним трансрегіональним (територіальним) коридором між ними, а саме: перша (західна) – на сухопутному кордоні з ЄС (з центром у Львові та включатиме – Івано-Франківську, Закарпатську, Львівську, Волинську, Рівненську та Тернопільську області), оскільки це найбільший світовий ринок товарів та послуг; друга (південна) – на морському кордоні (з центром в Одесі та охоплюватиме – Одеську, Миколаївську, Херсонську, Кіровоградську, Дніпропетровську, Запорізьку області), оскільки вихід до моря відкриває відчутні фінансово-економічні перспективи. Управлінську доктрину в науковій частині означених проєктів створення РІП доцільно проводити через Західний та Південний наукові центри НАН і МОН України, які володіють належним досвідом у проведенні інтеграційних заходів у системі наука-виробництво на регіональному рівні. Автори також не виключають формування аналогічного типу РІП на східному та північному напрямках країни.

Управлінську доктрину в структурно-економічній схемі функціонування РІП у межах транскордонної інтеграції за умов проведення подальших децентралізаційних змін подано на рис.1.

РІП у межах ефективної децентралізаційної політики створюватиме: найбільш сприятливі й спрощені умови забезпечення інтеграції між всіма суб'єктами економічного співробітництва в системі, що забезпечуватиме активізацію інвестиційних процесів, подальше нарощування фінансово-інвестиційних ресурсів і зростання фінансово-економічної спроможності держави, здійснюючи позитивний вплив на розширення фінансово-інвестиційного (податкового) потенціалу.

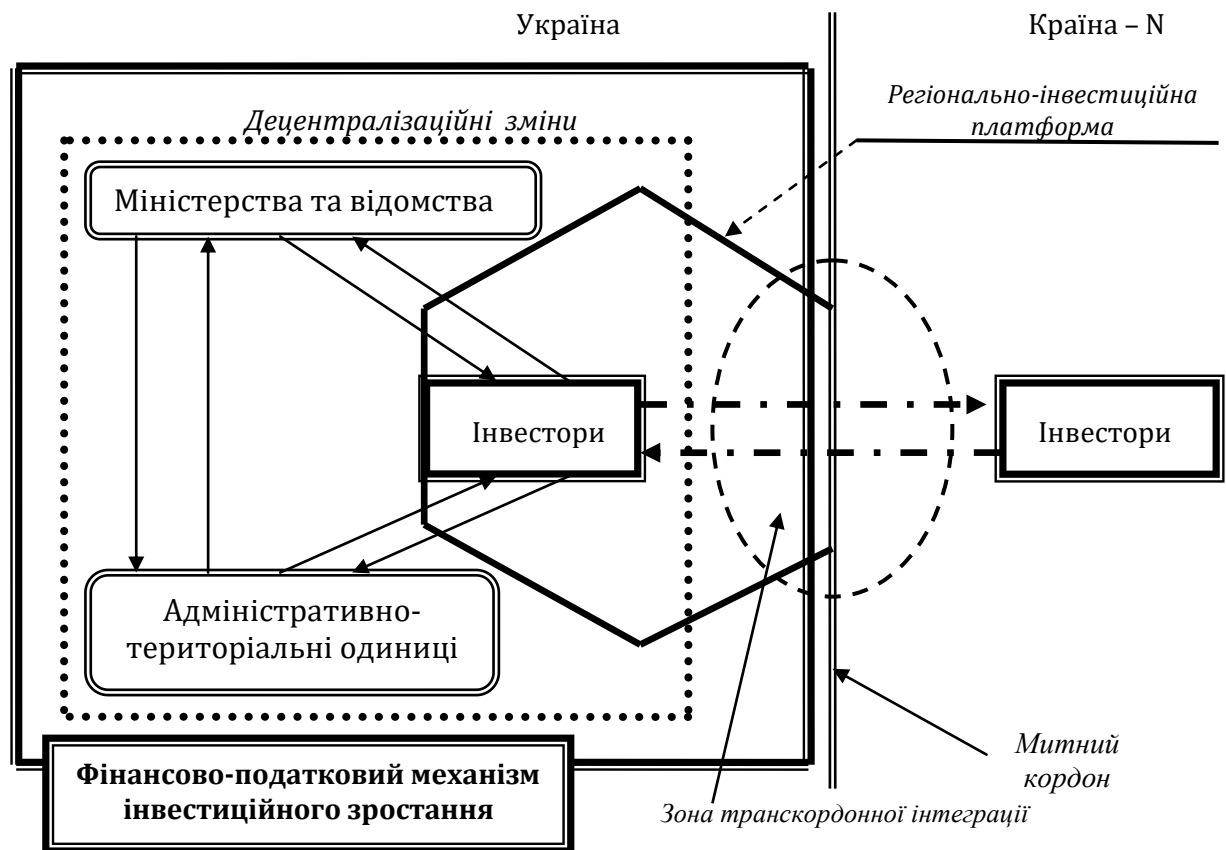

Рис.1. Управлінська доктрина функціонування регіонально-інвестиційної платформи в межах транскордонної інтеграції

Джерело: авторська розробка.

Власна імплікація отриманих результатів дослідження. Управлінська доктрина, задіюючи децентралізаційні зміни, відчутно посилює позитивні та нейтралізує негативні сторони реалізації РІП, активізуючи тим самим й прискорюючи нарощування фінансово-інвестиційних ресурсів у системі ФПМІЗ. Окрім того, транскордонна інтеграція у рамках РІП сприятиме залученню нових технологій, що є додатковим позитивним фактором в умовах загрозливого зносу основних фондів у всіх секторах національної економіки.

Стратегіологічний напрям управлінської доктрини на фінансово-інвестиційні, податкові та структурні зрушення в Україні обумовлює сприятливі передумови для формування прогресивних РІП. Реалізація програмних завдань даних платформ пролягає як через проведення розширених децентралізаційних змін, так і системну архітектуру довготермінових та взаємовигідних транскордонних відносин.

Список літературних джерел:

1. Карпінський Б. А. Державотворчий патріотизм нації: податкова домінанта інвестиційного зростання. Монографія. Львів: Колір ПРО, 2018. – 480 с. (Серія

«Держава і стратегіологія»).

2. Карпінський Б. А. Негативна синергічність: прояв у фінансовій продуктивності території. Монографія. Львів: Колір ПРО, 2017. – 116 с. (Серія «Держава і стратегіологія»).

Лещух І.В., к.е.н.,

науковий співробітник відділу просторового розвитку

ДУ «Інститут регіональних досліджень

ім. М. Долішнього НАН України», м. Львів

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ: СУТНІСТЬ, КРИТЕРІЇ ТА ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ

Термін «потенціал» походить від латинського слова *potentia*, що трактується як сила, міць, можливість, здатність, що існує в прихованому виді та здатна проявитися за певних умов. У більш широкому розумінні «потенціал» – це сукупність певних наявних факторів, які можуть бути використані й введені в дію для досягнення конкретної мети, результату. Отже, поза прив'язкою до конкретної сфери, потенціал можна розглядати як здатність матерії переходити від можливості до реальності, від одного стану в інший. При цьому, потенціал – це міра єдності досягнутого, котре може бути використане з певною метою і за певних можливостей, тобто міра досяжного за певних умов.

Появу терміну «економічна інновація» пов'язують з іменем Й. Шумпетера, який використовував термін «здійснення нових комбінацій», що, на думку автора, охоплювало п'ять випадків:

1) виготовлення нового, тобто ще невідомого споживачам блага або створення нової якості того чи іншого блага;

2) впровадження нового, тобто в секторах промисловості ще практично невідомого, методу (способу) виробництва, в основі якого не обов'язково лежить нове наукове відкриття і який може полягати також у новому способі комерційного використання відповідного товару;

3) освоєння нового ринку збуту, тобто такого ринку, на якому новий сектор промисловості цієї країни досі ще не був представлений, незалежно від того, існував цей ринок раніше чи ні;

4) одержання нового джерела сировини або напівфабрикатів, незалежно від того, чи існувало це джерело раніше, чи його просто не брали до уваги або воно вважалося недоступним, чи воно тільки ще має бути створеним;